

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 210/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného advokátom JUDr. Samuelom Baránikom, Podjavorinskej 7, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 7C/22/2021-551 zo 17. decembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (uvedené ústavný súd vyhodnotil vzhľadom na obsah odôvodnenia ústavnej sťažnosti ako zrejmu chybu v písaní a je toho názoru, že sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pozn.) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na vylúčenie veci na samostatné konanie označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/22/2021 na okresnom súde sa sťažovateľ ako žalobca domáha proti žalovanej Fakultnej nemocnici [REDAKOVANÉ] zaplatacia nemajetkovej ujmy vo výške 65 000 eur z titulu ochrany osobnosti a náhrady škody na zdraví (sťaženie spoločenského uplatnenia) vo výške 10 811 eur s prísl. na tom skutkovom základe, že pri operácii 21. marca 2019 bola sťažovateľovi omylom voperovaná totálna endoprotéza na ľavé koleno namiesto indikovaného pravého kolena. Okresný súd rozsudkom z 18. apríla 2023

žalobe vyhovel v rozsahu nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 6 000 eur a vo zvyšnom rozsahu (nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 59 000 eur a nárok na zaplatenie náhrady škody na zdraví vo výške 10 811 eur) zamietol. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 8Co/41/2023-456 z 5. októbra 2023 výrok rozsudku o zamietnutí nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 59 000 eur potvrdil (čím nadobudol právoplatnosť a sťažovateľ proti nemu podal dovolanie) a výrok rozsudku o zamietnutí nároku na zaplatenie náhrady škody na zdraví vo výške 10 811 eur a výroky o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Následne sťažovateľ navrhol, aby okresný súd vylúčil nárok na zaplatenie náhrady škody na zdraví (sťaženie spoločenského uplatnenia) na samostatné konanie, o ktorom by mohol konať okresný súd, napriek prebiehajúcej dovolaciemu konaniu pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ktorý bude rozhodovať o nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 59 000 eur. Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľa na vylúčenie časti nároku na samostatné konanie zamietol, keďže v predmetnom spore nevyvstal ani jeden z dôvodov na takýto postup. Predmetom sporu je už iba jeden nárok sťažovateľa (na zaplatenie sumy 10 811 eur). To, že vo veci bolo podané dovolanie, nie je dôvodom na vylúčenie veci na samostatné konanie. Okresný súd uviedol, že bude konať súbežne, vykonávať úkony spojené s dovolaním a rozhodovať o zvyšnom nároku. Ďalej uviedol, že bude v zostávajúcej časti rozhodovať aj o nároku na náhradu trov konania a zohľadňovať celkový úspech či neúspech v konaní. Nariadil termín pojednávania na 12. január 2024, ktorý však zrušil z dôvodu potreby predloženia spisu najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. Spis je na najvyššom súde vedený pod sp. zn. 2Cdo/6/2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ upriamuje pozornosť na citlivosť prejednávanej veci, ktorá má preňho mimoriadny význam, na svoj vyšší vek a skutočnosť, že predmetné nároky v zmysle § 579 ods. 1 Občianskeho zákonníka neprechádzajú na dedičov a úmrtím oprávnenej osoby zanikajú, a preto považuje rýchle skončenie predmetného konania za mimoriadne naliehavé. S cieľom zabezpečiť rýchle rozhodnutie o oboch nárokoch (nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je v súčasnosti predmetom dovolacieho konania a o nároku na náhradu škody na zdraví má v dôsledku zrušujúceho rozsudku krajského súdu rozhodovať okresný súd) navrhol vylúčenie nároku na náhradu škody na zdraví na samostatné konanie. Okresný súd napadnutým uznesením návrh zamietol a uviedol, že o oboch nárokoch bude konať súbežne, no napokon zrušil nariadené pojednávanie a (celý) spis postúpil najvyššiemu súdu. Podľa sťažovateľa to spôsobilo, že o jeho nároku na náhradu škody na zdraví sa nebude konať minimálne jeden a pol až dva a pol roka, a aj v prípade úspešného dovolania bude vec vrátená krajskému súdu, a nie okresnému súdu.

5. Odôvodnenie napadnutého uznesenia, v ktorom okresný súd uviedol, že o oboch nárokoch bude konať súbežne, sťažovateľ považuje za zavádzajúce a v rozpore so skutočnosťou. Zároveň namietá, že okresný súd vykladal § 166 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) svojvoľne a v rozpore s jeho účelom, keď nevyužil účinný procesný prostriedok (vylúčenie veci na samostatné konanie) na zabezpečenie plynulého konania o oboch nárokoch. Okresný súd neprihliadol

na osobitosti a mimoriadnu naliehavosť konania pre sťažovateľa, a tým porušil jeho právo na súdnu ochranu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením o zamietnutí návrhu sťažovateľa na vylúčenie veci na samostatné konanie.

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

7. Ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné akcentovať charakter ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré nie je meritórnym rozhodnutím, ale ide o rozhodnutie procesnej povahy upravujúce vedenie konania, proti ktorému nie je podľa § 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP *a contrario* odvolanie prípustné. Možnosť ústavného prieskumu a potencialita porušenia procesných ústavných práv je tak značne zúžená a muselo by ísť o extrémny exces zo strany označeného porušovateľa týchto procesných ústavných práv, aby ústavný dospel k záveru o ústavne relevantnej intenzite zásahu. Na tomto mieste ústavný súd pripomína, že jeho úlohou je ochrana ústavnosti konania pred všeobecnými súdmi. Z tohto dôvodu rozlišuje medzi prípadmi, keď nezákonný procesný postup alebo rozhodnutie všeobecných súdov vyústi do protiústavnosti a nespravodlivosti konania ako celku, a prípadmi, keď určitý procesný postup – hoci by ho aj bolo možné osamotene hodnotiť, a to výlučne z formálneho pohľadu ako postup protizákonný – protiústavnosť konania nezaloží a už vôbec nie z hľadiska materiálneho (I. ÚS 501/2022).

8. Podľa názoru ústavného súdu spojenie vecí a vylúčenie vecí na samostatné konanie je rozhodnutie procesného charakteru, ku ktorému súd pristupuje z dôvodov racionality a hospodárnosti konania a nemôže mať taký vplyv na postavenie účastníka v súdnom konaní (strany sporu, pozn.), ktoré by viedlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu (IV. ÚS 200/2020, II. ÚS 122/05, porov. aj 3Svk/16/2022).

9. Spojenie vecí na spoločné konanie je možnosťou (nie povinnosťou) súdu takto postupovať. Uvedené ustanovenia preto nezakladajú procesné právo účastníka konania (strany sporu, pozn.) na vyhovenie takémuto procesnému návrhu. To znamená, že zamietnutím návrhu nemôže byť účastníkovi (strane, pozn.) odňatá možnosť konať pred súdom, teda možnosť uplatňovať svoje procesné práva. (porov. 6Cdo/111/2011). Uvedený záver je podľa ústavného súdu aplikateľný aj vo vzťahu k vylúčeniu vecí na samostatné konanie podľa § 166 ods. 2 CSP.

10. V prejednávanej veci okresný súd nevezhliadol naplnenie zákonných dôvodov v zmysle § 166 ods. 2 CSP pre sťažovateľom navrhované vylúčenie rozhodovania o jednom z ním uplatnených nárokov (na náhradu škody na zdraví) na samostatné konanie. Sťažovateľ za takýto dôvod považoval skutočnosť, že o jeho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku podaného dovolania bude rozhodovať najvyšší súd a o jeho nároku na náhradu škody na zdraví okresný súd. Okresný súd tento dôvod neakceptoval, keďže uviedol, že bude konať súbežne, t. j. vykonávať úkony spojené s dovolaním a rozhodovať o zvyšnom nároku – sťaženie spoločenského uplatnenia.

11. Ústavný súd sa stotožňuje s výhradami sťažovateľa k tejto záverečnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, a to aj s odkazom na opísaný skutkový stav prejednávanej veci. No zároveň pripomína, že jeho úlohou nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj keby k nim urobeným čiastkovým procesným úkonom mal výhrady. Ústavný súd považoval v prejednávanej veci za podstatné, že sťažnostná argumentácia nezakladá dôvod, aby sa vo veci odchýlil od už citovaných záverov vlastných i najvyššiemu súdu.

12. Ústavný súd tak zastáva názor, že okresný súd v posudzovanej veci postupoval v rámci vymedzenom príslušnými procesnými predpismi a nedopustil sa takého výkladu (a aplikácie) § 166 ods. 2 CSP, ktorým by poprel jeho podstatu, zmysel a účel a ktorý by predstavoval nepredvídateľnú interpretačnú svojvoľu. Nemôže tak prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa o svojvoľnosti napadnutého uznesenia, pričom v namietanom postupe okresného súdu nevzhliadol také porušenie procesných princípov, ktoré by malo za následok porušenie označených práv sťažovateľa.

13. Samotné uznesenie o zamietnutí návrhu na vylúčenie veci na samostatné konanie nemožno hodnotiť ako postup protiústavný len preto, že nezodpovedá predstavám sťažovateľa, ktorému by (z časového hľadiska) viac vyhovovalo vylúčenie jeho nároku na náhradu škody na zdraví na samostatné konanie.

14. Na základe týchto záverov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

15. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ spája s vydaním napadnutého uznesenia aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keďže okresný súd nevyužil procesný prostriedok, ktorý by smeroval k čo najrýchlejšiemu a najefektívnejšiemu skončeniu konania o oboch jeho nárokoch.

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je navodenie stavu, v ktorom osoba uplatňujúca svoje právo dosiahne, že vecne a miestne príslušný orgán verejnej moci o uplatnenom práve rozhodne v rozumne dlhom čase spotrebovanom na vedenie konania o danom práve.

17. Pri posudzovaní porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru Európsky súd pre ľudské práva posudzuje dve kritériá, a to určenie dĺžky tejto lehoty a zhodnotenie primeranosti lehoty. Primeranosť dĺžky konania sa posudzuje s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, pričom je potrebné vziať do úvahy skutkovú, právnu a procesnú zložitosť prípadu, správanie štátnych orgánov a účastníkov konania a to, aký význam má konanie pre sťažovateľa.

18. Zo samotného pojmu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, vyplýva potreba posudzovať dĺžku napadnutého konania, postup štátneho orgánu, prietahy v konaní. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti spája porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy s napadnutým uznesením, nie s postupom okresného súdu. Napadnuté uznesenie samo osebe nezakladá záver o možnom vzniku prietáhov

či už v postupe okresného súdu či najvyššieho súdu. Ani v prípade vylúčenia nároku na samostatné konanie, ako navrhoval sťažovateľ, nemožno zaručiť, že postup okresného súdu v tomto konaní by bol plynulý a bez zbytočných prietáhov. Na druhej strane zamietnutie návrhu na vylúčenie veci na samostatné konanie nezakladá automaticky nečinnosť či neefektívny postup najvyššieho súdu a s ohľadom na výsledok dovolacieho konania prípadne ďalší postup krajského súdu a následne okresného súdu, ako naznačuje sťažovateľ. V štádiu, v akom sa napadnuté konanie nachádza, možno podľa názoru ústavného súdu ústavnú sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

19. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. I. ÚS 358/2019, I. ÚS 85/2021).

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzatvára, že nezistil dôvody, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom namietaného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. V závere ústavný súd poukazuje na to, že právna neistota sťažovateľa bude odstránená až právoplatným skončením veci, a dopĺňa, že ak by ďalší priebeh konania signalizoval vznik prietáhov v konaní, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu